

A Fővárosi Ítéltábla a Marticsek Ügyvédi Iroda (címe., ügyintéző: dr. Marticsek Dénes ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe.) I. rendű és dr. II.rendű felperes neve (II.rendű felperes címe.) II. rendű felpereseknek - dr. Valentinyi Andrea ügyvéd (címe) által képviselt alperes neve Zrt. (alperes címe.) alperes ellen személyiségi jog megsértése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. október 16. kelt 2.P.22.126/2017/77. számú ítélete ellen az I. és II. rendű felperesek részéről 78. sorszám alatt előterjesztett és 80. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és megállapítja, hogy az alperes megsértette a felperesek kegyeleti jogait azzal, hogy hozzátartozójuk holttestének hazaszállításával összefüggésben nem megfelelően intézkedett.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek személyenként 1.000.000 (egymillió) forint - 1.000.000 (egymillió) forint sérelemdíjat.

Egyebekben a per főtárgya tekintetében az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek személyenként 270.000 (kétszázhetvenezer) forint + áfa - 270.000 (kétszázhetvenezer) forint + áfa együttes első- és másodfokú perköltséget, valamint 112.080 (száztizenkettőezer-nyolcvan) forint - 112.080 (száztizenkettőezer-nyolcvan) forint előlegezett fordítási költséget.

Kötelezi a felpereseket, hogy külön felhívásra fizessenek meg a Magyar Államnak személyenként 560.000 (ötszázhatvanezer) - 560.000 (ötszázhatvanezer) forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak külön felhívásra 280.000 (kétszáznyolcvan) forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Néhai ... 2015. július 9-én váratlanul hunyt el ...n, ahol családtagjaival a nyaralását töltötte. Az I. rendű felperes az özvegye, a II. rendű felperes a lánya. A felperesek a halálesetről még aznap értesítették az alperest, figyelemmel arra, hogy az utazás alkalmával az alperessel kötött biztosítás halálesetre olyan módon terjedt ki, hogy a biztosító vállalta a holttest hazaszállításának megszervezését és intézkedését a holttest lakóhely szerinti ország területére történő szállításáról, és ezek költségeit. A bejelentést követően az alperes azonnal felvette a kapcsolatot a ...országi partnerével, akivel közösen intézkedtek.

A haláleset körülményei miatt - a néhai egy étteremben lett rosszul, újraélesztése sikertelen volt - rendőri intézkedés történt. A jegyzőkönyv tartalmazta az elhunyt nevét, születési helyét és idejét, útlevélszámát, kapcsolattartóként a II. rendű felperes nevét. A rendkívüli haláleset miatt bírósági eljárás indult, a néhai holttestét a ... elnevezésű temetkezési vállalkozás az ... intézménybe szállította, ahol 2015. július 10-én a néhai boncolása megtörtént, a halál okát megállapították. Miután a biztosítási szerződés az utazás eredeti időtartamát meghaladó külföldön tartózkodás költségeire nem terjedt ki, a felperesek 2015. július 11-én hazautaztak. Az alperes felé jelezték, hogy azt szeretnék, ha a néhai hozzátartozójukat ...n hamvasztanák el és a hamvakat hazaszállítanák. Az alperes arról tájékoztatta a felpereseket, hogy a néhai azonosításához szükséges az útlevelének az orvostani intézetbe való eljuttatása. A felperesek erre egy ...i ismerősüket kérték meg. Az alperest kérdésére tájékoztatták arról, hogy a néhai magas vérnyomás betegségben szenvedett. Az alperes erre tekintettel kérte az előzményi betegségekre vonatkozó iratok bemutatását. A kérésnek a felperesek eleget tettek, az alperes orvosszakértője 2015. július 16-án az iratok alapján megállapította, hogy a halál és az előzményi betegségek között összefüggés nincs, a biztosítási szolgáltatás teljesíthető.

Az alperest a ... partnere július 11-én arról tájékoztatta, hogy miután a néhai nem kórházban halt meg bírósági eljárásra kerül sor. Szükség lenne az özvegy felhatalmazására, hogy a halálesettel kapcsolatos iratokat ki tudják kérni.

A boncolást végző orvostani intézet július 10-én értesítette az illetékes bíróságot a boncolás tényéről és annak eredményéről, továbbá intézkedést kért a holttest elszállítására. A bíróság július 13-án engedélyt adott a temetkezési eljárásra. A hivatalból kirendelt temetkezési vállalkozó 2015. július 16-án jelentkezett, a bíróság intézkedett arról, hogy részére adják ki a szükséges iratokat, és engedélyt adott a holttest elszállítására is. Megkereste egyúttal az illetékes anyakönyvi hivatalt a halotti anyakönyvbe történő bejegyzés végett. A megkeresés tartalmazta az elhunyt nevét, állampolgárságát, születési adatait, anyja nevét, útlevélszámát azzal, hogy utolsó lakóhelye és családi állapota nem ismert.

A ... elnevezésű temető vezetője 2015. július 20-án igazolást adott arról, hogy a néhait pontosan hol temették el. Az anyakönyvi hivatal a megkeresést július 23-án vette kézhez, az anyakönyvbe történő bejegyzésről 2015. július 27-én állított ki igazolást.

A biztosítási szerződés 4.9. pontja szerint holttest hazaszállítása esetén az Általános Szerződési Feltételek (Ászf.) 12.2. pontja szerinti iratokon felül szükséges a halál okát igazoló hatósági vagy orvosi bizonyítvány, a halottvizsgálati bizonyítvány, boncolási jegyzőkönyv, a halál okát igazoló egyéb iratok, temetői befogadó nyilatkozat, halotti anyakönyvi kivonat, születési és házassági anyakönyvi kivonat, amennyiben azt a helyi hatóságok kérik.

Az alpereshez a ... által kiállított befogadó nyilatkozat 2017. július 22-én érkezett meg felperesektől. Ugyanezen a napon értesítette az alperest a ... partnere, hogy az ... bíróság döntése alapján néhai ...t 2017. július 20-án eltemették a ... temetőben, mivel az eljárást követően senki nem jelentkezett az eltemetés érdekében. Szintén 2015. július 22. napján értesültek a felperesek ...ból, hogy az elhunyt hozzátartozójukat már helyben eltemettette a helyi hatóság a helyi bíróság döntése alapján. Az alperes ezt követően felvette a kapcsolatot Magyarország tiszteletbeli konzuljával, aki eljár az exhumálás érdekében és az illetékes hatóság előtt az alperes kérése alapján. A konzul tájékoztatása alapján az illetékes bíróság 2015. augusztusában engedélyezte az exhumálást és egyben

felhatalmazta az alperest annak végrehajtására. Az exhumálásra 2015. szeptember 4-én került sor, a néhai hamvai Magyarországra 2015. szeptember 10-én érkeztek meg.

- [2] A felperesek keresetükben kérték, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az alperes megsértette néhai ... emlékéhez fűződő személyiségi joguk, kegyeleti joguk gyakorlását. Megsértette továbbá a néhai illő eltemetetéséhez fűződő jogukat, amely emberi méltóságukat sértő magatartás az alperes részéről. Kérték, hogy a bíróság kötelezze az alperest a felperesek részére személyenként 5.000.000 - 5.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére is.

Álláspontjuk szerint a kegyeleti jog egyaránt megilleti az elhunytat és a hozzátartozókat is. Kegyeleti joga az elhunytaknak, hogy a végtisztességet részére illő módon megadják, ez átszáll a hozzátartozókra, amit érvényesíthetnek. Sérült a kegyeleti joguk, amely a méltó búcsúvételhez, a végtisztességadáshoz fűződik. Utaltak az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI. 1.) AB határozatának indokolásában foglaltakra és eseti döntésekre is. Álláspontjuk szerint az alperes felróható módon járt el, mert július 16-án arról értesítette őket, hogy a holttest hazaszállításának nincs akadálya, azonban ennek megszervezését nem kezdte meg, inkább kibúvót keresett a biztosítási szerződés teljesítése alól. Ezt célozta az elhunyt betegségeiről való részletes tájékozódása, iratkérése. Az alperes késlekedése vezetett oda, hogy a néhait külföldön temették el, a végtisztességet megfelelő módon nem tudták a részére megadni. Miután a felperesek értesültek a történetekről, minden szükséges nyilatkozatot megtettek és becsatolták az alperes által kért iratokat, továbbra sem került sor az elhunyt földi maradványának exhumálására és hazaszállítására ...ból. Ennek okán ügyvédi segítséget kellett igénybe venniük annak érdekében, hogy az alperes a megfelelő intézkedéseket mielőbb tegye. Jogi képviselőjük 2015. július 31-én felszólító levelet küldött az alperesnek, amelyre csak augusztus 28-án érkezett válasz.

Az alperes a hanyag magatartásával olyan súlyos hibát követett el, amellyel felpereseknek nagyon mély traumát okozott. A hirtelen elvesztett szeretett családtag földi maradványaival nem törődött megfelelően, a felpereseket nem tájékoztatta megfelelő módon. Hozzátartozójuk földi maradványait 2015. szeptember elején exhumálták, ennek tényét viszont alperes semmilyen módon nem tudta igazolni, ugyanis arról semmilyen hitelt érdemlő dokumentumot, fényképet nem küldött a részükre, hogy valóban néhai ... maradványai kerültek-e exhumálásra és hamvasztásra. Az exhumálásra ezen túlmenően a tudtuk nélkül került sor, hiszen alperes erről is csak utólagosan értesítette őket.

A sérelemdíj mértékét arra tekintettel jelölték meg, hogy az alperes kegyeleti joguk gyakorlásához való jogukat súlyosan megsértette azzal, hogy néhai ... elhalálózását követően az alperesi biztosító nem intézkedett megfelelően, ennek következtében a holttestet szem elől tévesztve hagyta, hogy azt a hozzátartozók bejegyzése és tudta nélkül a külföldi hatóságok intézkedését követően eltemessék. Az alperes felelősségét több alkalommal elismerte a Pénzügyi Békéltető Testület előtt folytatott eljárásban is.

- [3] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a biztosítási szerződésben foglaltaknak megfelelően járt el. Bármely esemény bekövetkezte esetében vizsgálnia kell, hogy van-e szolgáltatási kötelezettsége. Az Általános Szerződési Feltételek 12.3. pontja tartalmazza a szolgáltatás teljesítésének az esedékességét, valamint ennek részletes szabályait. E szerint valamennyi irat beérkezését követő 15 napon belül esedékes a szolgáltatás. Kiemelte a 3. bekezdésben foglalt azon szabályt, amely értelmében nem vállal felelősséget a késedelmes teljesítésből eredő azon károkért, amely késés az alperes vagy megbízottja érdekkörén kívülálló eseményekre vezethető vissza. A holttest hazaszállításával kapcsolatos szolgáltatások alapján kötelezettsége az, hogy a bejelentés szerinti eseményt elbírálja a halál okát tartalmazó iratok, valamint további iratok alapján. A szolgáltatás azt tartalmazza, hogy a holttest feltalálási helyéről a temetői befogadó nyilatkozatot kiadó temetőbe megfelelő módon elszállíttassa. Arra nincs jogosultsága, hogy a halál bekövetkezésének helyén a hozzátartozók nevében eljárjon, a halál

tényével kapcsolatban ügyintézkést folytasson. A felperesektől 2015. július 22-én érkezett meg a ... által kiállított befogadó nyilatkozat. Ekkor további olyan irattal nem rendelkezett, amely alapján ... földi maradványainak hazaszállítását elvégezhetette volna. Megfelelő felhatalmazás hiányában a boncolást végző igazságügyi intézményben a ... partnere sem tudott eljárni, megkereséseire az intézmény nem válaszolt. A temetés bíróság általi elrendeléséről nem volt tudomása, továbbá olyan okirattal sem rendelkezett, melynek alapján a holttestet át tudta volna venni, vagy ennek lehetőségéről az eljáró bíróság vagy más hatóság értesítést küldhetett volna.

Felvette a kapcsolatot a tiszteletbeli konzullal. A halál tényének magyarországi anyakönyvezése érdekében a konzul által kért iratok, nyilatkozatok felperesekhez való eljuttatásában közreműködött, ideértve a ...-szigetek hatósága által kiállított halotti anyakönyvi kivonatot, valamint ... útlevelének a visszakérését is a temetést végző szolgáltatótól. A konzul eljár az exhumálás érdekében és kérésük alapján az illetékes hatóság előtt. A konzul tájékoztatása szerint eljárására a bíróság 2015 augusztusában engedélyezte az exhumálást, egyben felhatalmazta az alperest annak végrehajtásával kapcsolatos eljárásra. Az exhumálás 2015. szeptember 04-én történt és a koporsót Magyarországra szeptember 10-én szállították. Alperes a biztosítási szerződés szerinti költségeket teljesített 1.822,52 euro összegben.

Feladata a szerződés szerint a holttest hazaszállítása iránti intézkedés volt, amelynek eleget tett. Álláspontja szerint a felperesek közeli hozzátartozójuk holttestét külföldi államban megfelelő biztosítékok, óvintézkedések nélkül magára hagyták, nem tájékoztak a helybéli eljárásokról, a magyar külképviseleti szervek segítségét nem kérték, elérhetőségeiket a ...-szigetek hatóságai számára nem bocsátották rendelkezésre. Alperesnek nem állt jogában a közeli hozzátartozók személyéhez kötődő hatósági és bírósági eljárásban részt venni, közvetlen az elhalt személy anyakönyvezésével kapcsolatos ügyeket intézni, sőt a bírósági döntést követően a holttest szállítás miatti átvételére sem volt jogosult.

Álláspontja szerint úgy járt el a szolgáltatás megszervezésekor, ahogy az adott helyzetben általában elvárható. Folyamatosan tájékoztatta felpereseket, felvilágosítást adott a partner által ismertetett történésekkel és fejleményekkel kapcsolatban. A szolgáltatási igény jogalapját a szerződésben meghatározott időpontban elbírálta. Álláspontja szerint felperesek nem jártak el úgy, ahogy az adott helyzetben általában elvárható lett volna, amelynek a tényállás szerinti súlyos következményei lettek.

A sérelemdíj összegét is vitatta, álláspontja szerint az túlzott mértékű.

Előadta továbbá, hogy a szerződéses szolgáltatásnak nem tárgya a külföldön elhalt biztosított anyakönyvezésével kapcsolatos teendő, a temetkezési és kegyeleti szolgáltatás, a hozzátartozók képviselte a külföldi hatóságok előtt, az esetleges peres eljárásokban való részvétel. A csatolt feladatlista alapján a kárbejelentést követően haladéktalanul megkezdte a holttest hazaszállításának a megszervezését, felvette a kapcsolatot a ... partnerrel, megkereste a külföldi hatóság által megbízott temetkezési vállalatot, akitől egyébként választ egyáltalán nem kapott. Felvette a kapcsolatot a tiszteletbeli konzullal, kérve a segítségét az ügy megoldása érdekében, ami a szerződéses feltételrendszeren már túlmutat. Álláspontja szerint tulajdonképpen felperesek szerződésszegéssel okozott kár iránti igényt kívánnak érvényesíteni. Amennyiben a felperesek szerződésszegésre alapítják keresetüket, sérelemdíj iránti igény előterjesztésére nincs mód.

- [4] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és kötelezte mind az I. rendű, mind a II. rendű felperest, hogy fizessenek meg az alperesnek személyenként 457.600-457.601 forint perköltséget. Kötelezte a felpereseket arra is, hogy személyenként fizessenek meg a Magyar Államnak külön felhívásra 300.000 - 300.000 forint feljegyzett eljárási illetéket.

Ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:50. § (1) bekezdését, a 2:51. § (1) bekezdés a) pontját, a 2:52. § (1) és (2) bekezdését, a Ptk. 2:53. §-át.

Helytállónak ítélte a felperesek azon hivatkozását, hogy a sérelemdíj iránti igény esetén a jogsértés tényén kívül további hátrány igazolása nem szükséges a sérelmet szenvedő fél részéről. A jogsértés akár egy szerződéses kötelezettség megszegésével vagy a kötelezettség elmulasztásával is megvalósulhat.

A perbeli esetben felpereseknek kellett bizonyítaniuk, hogy a jogsértés alperes részéről megvalósult. A felek közötti biztosítási szerződés 12.1. 4. bekezdés b) pontja értelmében a biztosító kötelezettsége nem áll be, ha a szerződő vagy a biztosított magatartása miatt a biztosító kötelezettsége szempontjából lényeges körülmények kideríthetetlené válnak az alábbiak szerint: a szolgáltatási igény elbírálásához és a szolgáltatás teljesítéséhez szükséges felvilágosítást nem adja meg, a szükséges információk beszerzésében nem működik közre, illetve a felvilágosítások tartalmának ellenőrzését nem teszi lehetővé. A 12.3. pont értelmében a biztosító a hozzá bejelentett szolgáltatási igényt, annak elbírálásához szükséges valamennyi okmány beszerzését követően 15 napon belül teljesíti. A Különös Rész 4.9. pont értelmében pedig bizonyos okiratok benyújtása szükséges a biztosító felé. Helytállón hivatkozott az alperes arra, hogy a feladata a holttest hazaszállításának intézése volt. Az egyéb ügyek intézése nem tartozott alperes feladatai közé. Felperesek az ügyben eljáró rendőrségi jegyzőkönyvben nem rögzítették legalább minimálisan a telefonos, e-mailen vagy levélben történő elérhetőségüket, ezért a ... hatóságok nem voltak abban a helyzetben, hogy bármiféle fejleményről értesíteni tudják a néhai hozzátartozóit, a felpereseket. A beszerzett bírósági iratok is azt támasztották alá, hogy a felpereseknek semmilyen elérhetősége nem állt rendelkezésére a ... hatóságoknak, illetve a bíróságnak. A hangfelvételek alapján nem az alperes volt az, aki felpereseknek azt tanácsolta, hogy utazzanak haza, hanem a felperesek arról kaptak tájékoztatást, hogy a további kint tartózkodásukat a biztosító nem tudja fedezni.

A halállal kapcsolatos hatóságok előtti eljárásra semmilyen meghatalmazást az alperes részére nem adtak, ezért az alperes nem volt abban a helyzetben, hogy bármilyen intézkedést tehetett volna. Az elsőfokú bíróság jelentőséget tulajdonított annak is, hogy a felperesek sem a konzul, sem a nagykövetség felé nem jelezték hozzátartozójuk elhalálózását.

Mindezek alapján a felperesek az alperes jogsértő magatartását nem tudták bizonyítani, ezért a keresetet elutasította. A perköltség viseléséről a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp) 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett. Az ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján állapította meg. Perköltségként figyelembe vette az alperes által előlegezett, összesen 280.201 forint fordítási díjat is.

- [5] Az elsőfokú ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést. Elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérték azzal, hogy a másodfokú bíróság a felperesek keresetének adjon helyt. Másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérték, harmadsorban azt, hogy a másodfokú bíróság a fordítási díj megfizetésére az alperest kötelezze, és az ügyvédi munkadíjat mérsékelje.

Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a tényállást nem tárta fel teljeskörűen, ezért téves következtetésre jutott. Az a körülmény, hogy a konzult a felperesek nem értesítették nem áll összefüggésben az őket ért sérelemmel. E körben az ítélet semmiféle jogszabályi rendelkezést nem tartalmaz. Ezen túlmenően ezt az alperes is megtehetette volna amennyiben szükségesnek tartja, mint ahogyan utóbb erre sor is került. Az alperes nem jelezte nekik, hogy valamilyen intézkedésükre szükség van, teljeskörű ügyintézkedést vállalt. Álláspontjuk szerint a konzul esetleges intézkedési jogköre körében bizonyítás felvétele nem történt, ezért a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján szükséges az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése.

Az elsőfokú ítélet ugyanakkor nem tért ki annak a széleskörű telefonos ügyintézésnek az értékelésére, amely az alperes tényleges tevékenységét tartalmazza.

A perköltség és a fordítási díj vonatkozásában arra hivatkoztak, hogy az alperes nem jelölte meg, hogy a külföldi nyelvű iratokkal mit kíván bizonyítani, azokra az elsőfokú bíróság ítéletében ki sem

tért. Ez egyértelműen azt támasztja alá, hogy azok sürgősségesek voltak. Vitatták, hogy az alperes rajta kívül álló ok miatt nem tudott megfelelően intézkedni. Hivatkoztak a Pp. 78. § (1) és (5) bekezdésére, továbbá a Pp. 80. § (2) bekezdésére.

- [6] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem és ellenkérelem alapján a bizonyítási eljárást lefolytatta, a rendelkezésére álló okiratok alapján jogszerű és helytálló következtetésre jutott. Az ítélet hatályon kívül helyezése nem indokolt. A felperesek e körben a konzul tanúkénti kihallgatásának hiányára hivatkoztak, ez azonban a Pp. 235. § alapján olyan indítvány, amelynek előterjesztésére az elsőfokú eljárásban lehetőség lett volna ilyen, indítvánnyal azonban nem éltek. Ezen túlmenően a konzul intézkedési körét, feladatát jogszabály, a 2001. évi XLVI. törvény tartalmazza. Utalt arra is, hogy a felperesek állításuk szerint adtak megbízást, ez esetben pedig az eljárás menetéről kellett volna ismeretekkel rendelkezniük. A peres iratok alapján dokumentált, hogy a tiszteletbeli konzul mit tett az ügy megoldása érdekében, esetleges szóbeli nyilatkozata sem tett volna hozzá lényeges elemet a tényálláshoz.
- Megismételte, hogy a perbeli szerződés alapján kizárólag a holttest hazaszállítását vállalta megszervezni és fizetni, kegyeleti szolgáltatásra annak alapján nem köteles.
- A perköltség vonatkozásában arra hivatkozott, hogy perköltségnek a fordítási költségeket tartalmazó része nem volt felesleges költség a per érdemi eldöntése szempontjából, és az nem a bíróság érdekkörében merült fel.
- Az alperes a Ptk. 6:519. §-a és a Ptk. 1:4. § (1) bekezdése alapján bizonyíthatja a kártérítés alóli mentesülését, azt, hogy nem járt el felróhatóan. A külföldi okiratok beszerzése, a külföldi jog tartalmának a megismerése vonatkozásában az alperes kifejtette, hogy ezen kérdéseknek az ismerete a tényállás teljeskörű felderítéséhez szükséges. Felróhatóságának hiányát azzal igazolhatta, ha a káreseménykor történeteket a bizonyítási eljárásban a lehetőségekhez képest teljeskörűen az elsőfokú bíróság elé tárja. Az okirati bizonyításra azért volt szükség, hogy az elsőfokú bíróság megállapíthassa, hogy a magatartása felróható volt vagy sem.
- Téves a felperesek azon álláspontja, hogy a Pp. 78. § (5) bekezdése alapján a bíróság érdekkörében felmerült ok következtében keletkezett a fordítási költség. Azt a bíróság ugyanis a kereseti kérelem jogalapja körében rendelte el, nem más, igazgatási jellegű intézkedést tett.
- A Pp. 80. § (2) bekezdése sem alkalmazható, mert a peres eljárásban felajánlotta, hogy érdekeltségi körén kívül álló, külföldi káriratokkal rendszeresen dolgozó fordító irodánál a fordítást meg tudja szervezni, amellyel a költsége alacsonyabb lett volna, mint az OFFI esetében. Ez a felperesek tiltakozása miatt nem valósult meg. Figyelembe kell venni azt is, hogy a per során utóbb látott napvilágot, hogy az iratokkal, konkrétan a külföldi bírósági eljárás irataival a felperesek már rendelkeztek 2016. óta (62. számú jegyzőkönyv felperesi képviselő nyilatkozata, 57-1. irat (külföldi bírósági eljárás iratainak fordítása) 46. oldalán a magyar konzul 2016-os kérelme és a kiadásáról a bírói rendelkezés).
- [7] A fellebbezés kisebb részben alapos.
- [8] A másodfokú bíróság a fellebbezést a vészhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárási intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet 29. § (1) és (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [9] Elsődlegesen azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság vétett-e olyan eljárási szabálysértést, ami miatt a Ptk. 253. § (3) bekezdése alapján az ítélet hatályon kívül helyezése indokolt. Az alperes ellenkérelmében helytállóan hivatkozott arra, hogy a konzul kihallgatására a felperesek korábban

nem tettek indítványt, arra a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján az eljárás jelen szakaszában már nincs lehetőség különösen úgy, hogy a felperesek arra vonatkozóan, hogy korábban azt miért nem indítványozták előadást nem tettek. Ezen túlmenően a kereseti kérelem elbírálása szempontjából a néhai külföldi eltemetését követő időszak történései vonatkozásában a felpereseknek bizonyítási kötelezettségük nincs.

[10] Érdemben azonban a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntésével, kifejtett indokaival nem értett egyet.

Elsősorban azt szükséges rögzíteni, hogy a kegyeleti jog személyiségi jog, amit a Ptk. 2:54. § (1) bekezdése alapján csak személyesen lehet érvényesíteni. Ez a jog csak az embert illeti meg, halott személy ezzel és más joggal sem rendelkezhet, ezért a felperesek csak saját jogukon kérhették kegyeleti jogaik megsértésének megállapítását. Azt kellett ezért vizsgálni, hogy az alperes a biztosítási szerződés teljesítése során okozott-e a Ptk. 2:50. § (1) bekezdése szerinti sérelmet. Amennyiben igen, azzal összefüggésben a felpereseknek keletkezett-e nem vagyoni sérelme, amennyiben igen az milyen mértékű.

[11] Hangsúlyozni szükséges azt is, hogy a felperesek igénye nem a felek között létrejött biztosítási szerződés megszegéséből adódó szankció érvényesítésére irányult. Szükségtelen volt ezért a biztosítási szerződés részletes elemzése, a szerződés egyes pontjainak értékelése. Az alperes felelőssége jelen esetben nem kontraktuális jellegű. A személyiségi jogok szubszidiárius jellegéből következően ugyanis azokat mindenki köteles tiszteletben tartani, sérelmüket bizonyos körülmények között szerződésből fakadó magatartás is eredményezheti.

Az alperes magatartásának kereteit azonban a felek között létrejött biztosítási szerződés határozta meg, ezért annak bizonyos szintű vizsgálata nem kerülhető meg. A szerződés II. 1 (1) pontja szerint biztosítási eseménynek kell tekinteni a biztosított külföldön bekövetkező olyan megbetegedését vagy balesetét, amivel összefüggésben külföldön következik be a halála. Ebben az esetben a biztosító szolgáltatása a 2.5. (1) pont szerint intézkedés a holttest lakóhely szerinti ország területére történő hazaszállításáról, ennek költségei kifizetése. A felperesek a perben nem hivatkoztak arra, hogy az alperes a szerződésben foglalt kötelezettségét nem teljesítette. A felperesek kívánsága az volt, hogy elhunyt hozzátartozójuk hamvait szállítsák haza. Olyan igényt az alperesnél nem jeleztek, hogy a hamvasztáson jelen kívánnának lenni, ezért ennek hiányára alappal nem hivatkozhatnak. Azon körülmények, amelyek között a szerződés teljesítésre került azonban azt eredményezték, hogy a néhait hatósági eljárás során külföldön eltemették, majd exhumálást követően került sor elhamvasztására, a hamvak hazaszállítására. Ez az eseménysor külön bizonyítás nélkül is megállapíthatóan akadályozta a felpereseket a néhai felé a végtisztesség megfelelő megadásában, gyászuk társadalmilag megszokott módon történő megélésében, amely a Ptk. 2:50. § (1) bekezdésében foglalt jogot sértette. Ennek bekövetkeztében pedig az alperes felelőssége tetten érhető.

[12] A másodfokú bíróság megítélése szerint egyéb megszorító rendelkezés hiányában az alperes intézkedési kötelezettsége kiterjedt mindarra a tevékenységre, amely ahhoz szükséges, hogy a holttest hazaszállítása megtörténhessen. Ez a kötelezettsége minden olyan ügyintézés is magába foglal, ami ehhez szükséges, függetlenül a halál bekövetkeztének körülményeitől. E körben a bíróságnak jelen perben nem volt feladata annak eldöntése, hogy az alperes eljárása érdekében szükséges okiratok beszerzésében a felperesek vagy az alperes köteles-e elől járni. A szerződés I.12.2. és 12.3., valamint a II.3.4.9. pontjának, azok egymás mellett történő megvalósulásának lehetősége, ennek esetleges hiánya esetén a szerződés teljesíthetőségének nem volt perdöntő jelentősége, figyelemmel arra, hogy a felperesek nem a szerződésszegéssel okozott káruk megtérítését kérték. Az alperes eljárásával összefüggésben bekövetkezett esemény személyiségi

jogot sértő jellegének megállapításához azt kellett vizsgálni, hogy az alperes mindent megtett-e annak érdekében, ami egy biztosítótól az adott helyzetben a szerződésben vállalt hazaszállítás megszervezése, erre irányuló intézkedő tevékenység körében elvárható annak érdekében, hogy az elhunyt hazaszállítása zavartalanul megtörténjen, és a gyászolókat kegyeleti jogaik gyakorlásában sérelem ne érje. Amennyiben az alperesi szolgáltatás teljesítése mások közreműködését is - akár jelen esetben a felperesekét - igényelte, úgy az alperesnek kellett az ehhez szükséges tájékoztatásokat az intézkedésre jogosultaknak megadni, nyilatkozatokat megtennie, beszereznie mindazon felhatalmazásokat, okiratokat, amelyek lehetővé tették a szolgáltatás nyújtását. A perbeli kereseti igény elbírálása szempontjából a szerződés I.12.1. (4) b) pontját megszorítóan kell értelmezni. E szerint ugyanis a biztosító kötelezettsége nem áll be, amennyiben a biztosított vagy a szerződő fél magatartása miatt a szolgáltatás elbírálásához vagy teljesítéséhez szükséges felvilágosítást részére nem adják meg, a szükséges információk beszerzésében nem működnek közre, vagy azok ellenőrzését nem teszik lehetővé. A perbeli esetben az alperes egyetlen olyan, a felperesek felé előadott kérelemre, felhívásra nem hivatkozott, amelynek a felperesek ne tettek volna eleget. Az alperesnek kellett azon információk birtokában lennie, hogy milyen okiratok, nyilatkozatok, információk szükségesek ahhoz, hogy teljesíteni tudjon. Eredménnyel nem hivatkozhat ezért arra, hogy a felperesek - abban a tudatban, hogy a biztosítási szerződés a teljes ügyintézkedést lefedi - nem adtak felhatalmazást az alperes részére a bíróság, a temetkezési vállalkozás vagy más hatósági eljárás előtti fellépéshez. Az alperes arról sem tájékoztatta a felpereseket, hogy egyes ügyekben a személyes eljárásuk szükséges, ezért eredménnyel nem hivatkozhat arra sem, hogy nem rendelkezett a felperesektől megfelelő felhatalmazással a bíróság, vagy a hatóság előtti eljárásra figyelemmel arra, hogy ilyen felhatalmazást a felperesektől nem kért, annak szükségességéről őket nem tájékoztatta. Kétségtelen, hogy a bírósági eljárás nem az általánosan elfogadott módon zajlott, azonban azt az alperes nem tudta igazolni, hogy annak során bármiféle lépést tett volna, rajta kívül álló okok akadályozták volna abban, hogy a néhai holttestének megfelelő hazaszállítása ügyében intézkedni tudjon.

- [13] A felperesek, az alperes és az alperes ... társszerve közötti teljes kommunikáció a 35.P.22.126/2017/20. sorszám alatti e-mail váltásokból követhető. Az e-mail-folyam 6. oldalán, 2015. július 10.-i dátummal (12:38:30) szerepel információ arról, hogy az I. rendű felperes, miként kaphatná meg a dokumentumokat. (További ezzel kapcsolatos üzenet a 8. oldalon; 2015.07.10. 13:53:19) Ezt a közlést az alperes nem továbbította a felperesek felé. Ugyanakkor az I. rendű felperes arról kapott tájékoztatást, hogy a biztosítónak a további kint tartózkodására és hazaútra nincs szolgáltatása (2015. július 10. 16:00:12). A ... társszerv szintén 2015. július 10.-i dátummal (14:52:33) arról tájékoztatta, hogy ha az özvegy 2-3 napig ...n is marad, a halál okának megállapítását igazoló iratot akkor sem kapná meg hamarabb, csak a holttest hazaszállítását tudná meggyorsítani, mivel a helyszínen van és alá tudná írni az engedélyeket (20. sorszámú irat 9.-10. oldal). Ezzel kapcsolatos közlés sem lelhető fel a felperesek irányába.

- [14] Arra helytállóan hivatkoztak a felperesek, hogy a konzul értesítésének elmaradása a részükről a bekövetkezett események láncolatában nem a terhükre esik. Az kétségtelen, hogy amennyiben külföldön történik váratlan elhalálozás az első reakció nyilvánvalóan a külföldi magyar hatóság értesítése. Erre azonban nem kizárólag a hozzátartozó jogosult. Az alperes a felperesektől nem érdeklődött arról, hogy ez megtörtént-e, amennyiben pedig saját intézkedéséhez erre szükség volt, úgy semmi nem akadályozta, hogy a biztosítási szerződésben foglaltak alapján a konzul segítségét kérje. A néhai ...országi hatósági eltemetésének közvetlen oka - a beszerzett iratok alapján - az volt, hogy a holttestért nem jelentkezett senki. Ez az ok az alperes tevékenységére, annak hiányosságára

vezethető vissza. Ebben a hibában mások közrehatása a jogalap megállapításban nem játszik szerepet, arra az alperes csak a sérelemdíj mértéke körében hivatkozhatott eredményesen, ezért a másodfokú bíróság a felperesek keresetének jogalapját megalapozottnak ítélte.

- [15] A Ptk. 2:52. § (1) bekezdés szerinti kereseti kérelem tekintetében az alperes alappal védekezett azzal, hogy a felperesek által igényelt sérelemdíj mértéke eltúlzott volt. A hasonló jellegű sérelmek esetén a nem vagyoni károsodás jelentősebb mértékű, mert akár helyrehozhatatlan, nem orvosolható károsodást is eredményezhet. A perbeli esetben azonban a néhai részére a végtisztességet a felperesek az általuk igényelt módon megadhatták. Az alperes eredményesen védekezett azzal, hogy a ... bírósági eljárás nem a szokásos módon zajlott, függetlenül attól, hogy ennek igazolása tételes módon nem vezetett eredményre. A beszerzett iratokból arra nem lehetett következtetni, hogy a ... jogszabályok alapján indokolt volt-e a sürgős eljárás, milyen szabályok mentén járnak el külföldi állampolgár esetében. A ... hatóság azon magatartása azonban, hogy a néhaival kapcsolatosan rendelkezett információkkal, okirattal (útlevél), mégsem tett egyetlen lépést sem a hozzátartozók felkutatása vagy a magyar hatóságok értesítése érdekében nem volt előrelátható. A helyszínen az adatokat felvevő hatósági személy nyilvánvalóan felelőtlenül járt el, amikor a hozzátartozók elérhetőségét, lakcímét nem rögzítette. A bekövetkezett nem vagyoni sérelem orvoslásához szükséges összeg meghatározása során figyelemmel kellett lenni arra is, hogy miután az eltemetésről az alperes tudomást szerzett, mindent megtett annak érdekében, hogy a szerződésben foglaltak szerint tudjon eljárni. A csatolt iratokból - kommunikációkból - kitűnően lényegében rendkívüli eljárást sikerült elérnie, így kerülhetett arra sor, hogy a ... jogszabályok szerint az exhumáláshoz szükséges 5 év kivárása nélkül megtörténhetett a néhai maradványainak hazaszállítása és a felperesek késedelmesen, de intézkedhettek a temetésről.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján részben megváltoztatta, megállapította, hogy az alperes a felperesek kegyeleti jogait megsértve járt el és ezért arra kötelezte, hogy fizessen meg részükre személyenként 1.000.000 forint sérelemdíjat.

- [16] Az ítélet megváltoztatása a perköltségre vonatkozó rendelkezést csak részben érintette. A másodfokú bíróság megítélése szerint a Pp. 81. § (2) bekezdése nem volt alkalmazható figyelemmel a felperesek által követelt sérelemdíj jelentős mértékű eltúlzottságára. A másodfokú bíróság ezért a Pp. 239. § utaló szabálya alapján alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdés alapján a felek pernyertességének-pervesztességének arányát a felperesekre hátrányosabb 20% - 80% arányban állapította meg. A felpereseket erre figyelemmel kötelezte a részperköltség megfizetésére és a le nem rótt együttes kereseti és fellebbezési illeték 80%-nak a megfizetésére a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Az ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg, amelybe beszámította a felpereseket megillető ügyvédi munkadíjat.

- [17] A fordítás költségei tekintetében a felperesek álláspontjával nem értett egyet. Arra mind a tényállás tisztázásához, mind az alperesi magatartás felróhatósága mértékének megállapításhoz, védekezésének érvényesítéséhez szükség volt. Az okozott költség nagysága pedig a felperesek azon álláspontjából adódott, hogy az egyszerű fordítást nem tartották elégségesnek. A 280.200 forint alperes által előlegezett fordítási költség 80%-át ezért a felperesek kötelesek az alperes részére megfizetni.

Budapest, 2020. április 29.

dr. Kisbán Tamás s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovaliczky Ágota s.k.
előadó bíró

dr. Istenes Attila s.k.
bíró